

Boek over Nederland, niet over de Molukken

Ambon, eer en schuld

Mijnen velden worden na een oorlog zo snel mogelijk opgeruimd. Helaas is het niet gebruikelijk om voorlichtingsdiensten opdracht te geven om wat zij hebben uitgezaaid aan beelden in de bij elke krijg behorende propaganda-oorlog, onschadelijk te maken. Dat is ook heel wat lastiger. Betrokkenen weten vaak zelf nauwelijks meer wat nu precies waar was en wat niet. Dat deed er in de strijd ook niet zoveel toe. Een vals beeld van de werkelijkheid berust trouwens zelden op een puur verzinsel maar op weglatingen en overdrijvingen. Het duurt vaak een tijdje voordat historici zich wagen aan het opgraven van propagandaschroot, want daar zit vaak nog heel wat explosief spul bij, niet het minst omdat — op lager niveau — menige verspreider oprecht ging geloven in de juistheid van zijn boodschap. De behoedzaamheid waarmee Doeko Bosscher en Berteke Waaldijk een stuk geschiedenis uit het begin van de jaren vijftig blootleggen in hun pas verschenen boek „Ambon, eer en schuld”, getuigt van besef dat dit ook geldt voor de RMS-geschiedenis.

Ben van Kaam

De beide Groninger historici hielden zich de afgelopen jaren bezig met een stukje van het terrein. Beschreven wordt hoe in Nederland, met name in de Anti-Revolutionaire Partij, de Partij van de Arbeid en door de Stichting Door de Eeuwen Trouw gereageerd is op de proclamatie en de ondergang in Indonesië van de Republiek Zuid-Molukken. Slechts zijdelings wordt ingegaan op wat zich in die periode in werkelijkheid in de Molukken afspeelde. Dat zou een aanzienlijk uitgebreidere studie hebben gevergd. Toch is het jammer dat daarover niet meer wordt gemeld, want pas tegen het decor van de gebeurtenissen op de Ambonse eilandengroep komt goed tot uiting hoe ver van de werkelijkheid verwijderd de discussies in Nederland zich afspeelden. Ook degenen die twijfels koesterden of het heersende beeld wel klopte, bleken nauwelijks te beschikken over informatie omtrent de politieke werkelijkheid op Ambon.

Pas kort voor de soevereiniteitsoverdracht was dit gebied in de publieke belangstelling in Nederland geraakt. Voordien concentreerde de aandacht zich vooral op Java. Berichten uit de Molukken verschenen slechts zelden in de krant. Voor zover er iets doordruppelde in de berichtgeving waren het gegevens van voorlichtingsdiensten in Batavia en die blonken in de strijd met de republiek Indonesia niet uit door objectiviteit. Echt spannend wordt het boek van Doeko Bosscher en Berteke Waaldijk naar mijn mening dan ook pas wanneer men er het decor achter laat zakken van wat zich in die jaren op de Ambonse eilandengroep heeft afgespeeld. Er is gelukkig een studie op komst, die daarover gaat.

2e Jaargang No. 150		Dinsdag, 25 April		1950
Abonnementstarief In Ambon: per maand bij voor- uitbetaling f 4.- Per vliegpost idem f 5.- Losse nummers: f 0.50		Ambon Nieuws Verschijnt voorlopig 4 x per week		REDACTIE: ADM. en ADV. Vermeerlaan 14 Tel. 89 (Losse nummers ook bij Toko KIE)
E. A. D.				
Proclamatie onafhankelijkheid der Z.-Molukken Op 24 April 1950 om 8.30 n.m. heeft het Daerah-bestuur der Z. Mol. in overeenstemming met de wil van het volk het uittreden van deze daerah uit de NIT en de RIS geproclameerd en de REPUBLIEK MALUKU SELATAN uitgeroepen. Deze proclamatie acht het bestuur volkomen gewettigd in verband met: 1. de in 1947 genomen beslissing door de Zuid-Molukken Raad, voorlopig toe te treden tot de NIT, welke beslissing naderhand opnieuw zou worden overwogen. 2. de den Passer regeling, waarbij het zelfbeschikkingsrecht gelaten is aan de bevolking der betrokken gebieden.				
Fockema Andreae naar Indonesië Schiphol (Aneta). Vrijdag-avond vertrok mr. Fockema Andreae, staatssecr. van Oorlog per vliegtuig naar Indonesië ten einde, zoals hij zeide de afwikkeling van het KNIL-personeel door te drukken. Hij gaat mede op verzoek van de VSI en zal rond drie weken in Indonesië blijven om zich vervolgens in Nederland bezig te houden met de begroting van oorlog. Hij verklaarde voorts, dat de overname		allerlei omstandigheden de laatste tijd ietwat op de achtergrond gedrongen zijn, thans doorgezet moeten worden, want „wij kunnen de mensen niet langer op sleeptouw houden”. BAGUIO — CONFERENTIE NIET ANTICOMMUNISTISCH. Manilla (UP). Romulo in New York terug, verklaarde, dat 8 tot 10 landen aan de Baguio conferentie zullen deelnemen.		
Verklaring van Acheson Washington (UP). De Amerikaanse min. v. Buit. Zaken Acheson verklaarde Zaterdag in Washington „de enige basis voor onze beschaving en de enige veiligheid van een vrije wereld” is door Rusland bedreigd geworden. Hij zei dit op een oijeenkomst van 700 hoofdredacteuren. Hij betoogde, dat het conflict waarin de VS en USSR grote tegenstanders zijn,		sinds de blokkadecrisis in Berlijn in de zomer van het vorige jaar. Hij beschouwt deze als een belangrijke verklaring. SPRINGVLOEDEN TEISTEREN N. DAKOTA New-York (AFP). De hele staat N. Dakota, waar ongeveer 7.000 personen gedwongen worden hun huizen te verlaten en waar vele steden van de		

„Ambon Nieuws” meldde dinsdag 25 april dat de avond tevoren (24 april) de RMS was geproclameerd. Over de datum bestond meteen al verwarring en ook over de toedracht. In ieder geval was de RMS niet uitgeroepen door de Zuid-Molukken Raad, zoals juristen in Nederland ten onrechte meenden

Australische studie

Dit voorjaar voltooide de Australische historicus Richard Chauvel aan de Universiteit van Sydney een dissertatie over dit onderwerp onder de titel: „Indonesië Merdeka! Ambon Merdeka?” Jarenlang speurde hij op de Molukken en in Nederlandse Indonesische en Australische archieven naar feitenmateriaal over de tragedie. Het resultaat is een omvangrijke publikatie geworden waarin zeer gedetailleerd wordt beschreven hoe het dekolonisatie-proces op de Ambonse eilandengroep is beleefd. Het is te hopen dat spoedig een Nederlandse uitgever er iets in zal zien een vertaling van dit belangrijke werk op de Nederlandse

markt te brengen. Chauvels studie ruimt heel wat beeldvertekeningen uit de weg, die in Nederland zijn ontstaan in de strijd die gevoerd is met Indonesische nationalist. En het boek geeft ook precies het decor waaraan behoefte is, om wat Doeko Bosscher en Berteke Waaldijk beschrijven, te kunnen plaatsen. Schril komt tegen de door Chauvel geschetste achtergrond tot uiting, op basis van welk beperkt beeld van de werkelijkheid op de Molukken zich de oordeelsvorming in Nederland heeft voltrokken; een beeld dat voor een niet gering deel vrucht was van oorlogspropaganda. Een sterk voorbeeld daarvan is de film „Als een goed instrument”, vervaardigd door de